

Боровик Н.В., викладачка
ORCID ID 0009-0004-1682-4933

Державний навчальний заклад «Лісоводський професійний аграрний ліцей»

Боровик Д.О., студент ЕМ-23,
Хмельницький національний університет

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ

Аграрний сектор України, залишається одним із провідних галузей національної економіки, зазнає значного впливу технологічних і соціальних трансформацій. Виклики глобального ринку, потреба у сталому розвитку, енергетична криза, зміни клімату, а також нові очікування від суспільства щодо екологічної й соціальної відповідальності бізнесу — все це формує новий вектор розвитку сільського господарства [1].

Підприємства, які успішно впроваджують цифрові технології, мають змогу краще адаптуватися до змін на ринку, покращувати ефективність бізнес-процесів, якісніше обслуговувати клієнтів тощо. Використання цифрових інструментів, у свою чергу, дозволить автоматизувати рутинні процеси, зменшити витрати, підвищити продуктивність праці та скоротити час на виконання окремих операцій. Управління цифровою трансформацією допомагає підприємствам залишатися конкурентоспроможними, швидко реагувати на виклики сучасного світу та підвищувати ефективність роботи в цілому.

Стан та перспективи цифрової трансформації підприємств є сьогодні предметом дослідження багатьох науковців. Зокрема, серед вітчизняних вчених слід виділити: Р. Баглей, І. Губарева, Н. Белікова, О. Ягольницький, Г. Дергачова, Я. Колешня, В. Євтушенко, Т. Куценко, І. Ломачинська, І. Чуркіна, О. Мандич, Н. Бабко та ін. У своїх роботах автори досліджують вплив цифрових технологій на розвиток підприємств та підкреслюють значення управління цифровою трансформацією для підвищення конкурентоспроможності бізнесу [2, 3].

Цифрова трансформація — одна з ключових умов забезпечення конкурентоспроможності аграрного бізнесу. Вона передбачає впровадження інноваційних цифрових технологій, які дозволяють оптимізувати ресурси, зменшити втрати, підвищити прозорість процесів і адаптивність до змін. Однак ефективність цієї трансформації неможлива без паралельного розвитку соціальної відповідальності та підготовки кваліфікованих кадрів, здатних працювати в умовах нової цифрової агроекономіки.

Результати досліджень

1. У результаті аналізу практик цифрової трансформації аграрного бізнесу виявлено, що близько 35% агропідприємств застосовують ІТ-рішення для управління виробничими процесами. Найпоширенішими є:

- агроаналітика (обробка великих даних);

- точне землеробство (використання GPS, дронів, сенсорів);
- хмарні системи обліку;
- CRM- та ERP-платформи для управління логістикою, персоналом, документацією.

2. Підприємства, які впроваджують цифрові інструменти, частіше демонструють:

- відкритість і прозорість у взаємодії з працівниками й громадами;
- оптимізацію умов праці (зменшення фізичного навантаження, автоматизація важких процесів);
- участь у місцевих соціальних проєктах (освітні програми, підтримка громадської інфраструктури);
- впровадження екологічних стандартів (зменшення пестицидного навантаження, точне внесення добрив).

3. Реалізація дуальної форми навчання, співпраця з ІТ-компаніями аграрного профілю, залучення учнів до проєктної діяльності — перспективні напрями розвитку освіти.

Висновки

1. Цифрова трансформація аграрного бізнесу є не лише інструментом підвищення ефективності, а й каталізатором соціальної відповідальності підприємств.

2. Аграрні компанії, які впроваджують цифрові рішення, активніше підтримують розвиток територіальних громад, сприяють соціальній стабільності та екологічній безпеці.

3. Професійно-технічна освіта повинна стати важливим елементом цифрової агроєкосистеми, готуючи конкурентоспроможних фахівців, здатних діяти в умовах цифрового виробництва.

Використані джерела:

1. Баглей Р.Р. Цифрова трансформація бізнесу в компаніях. Інноваційна економіка. 2024. № 2 (94). С. 39–45. URL: <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/1245/1348> (дата звернення: 15.10.2024)

2. Губарева І.О., Белікова Н.В., Ягольницький О.А. Управління цифровою трансформацією підприємства. Економіка та суспільство. 2024. Випуск 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-46> (дата звернення: 18.10.2024)

3. Дергачова Г.М., Колешня Я.О. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2020. № 17. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216367> (дата звернення: 18.10.2024)